

Martha (90) en Emile (93) stierven in bijzijn van hun kinderen: LEIF-arts legt uit wat bij euthanasie gebeurt, “Het gaat veel sneller dan mensen verwachten”

Een verhaal zoals dat van [Martha \(90\) en Emile \(93\), die in het bijzijn van hun kinderen hand in hand euthanasie kregen](#), is uitzonderlijk, maar LEIF-arts en huisarts François Pauwels voerde al enkele keren zo'n euthanasie uit en megt uit hoe het hele proces verloopt, en wat wat vrienden of familieleden die een euthanasie bijwonen daarbij kunnen verwachten. Je ziet de overgang niet tussen de patiënt die nog bij ons is en hoort, ziet, voelt en spreekt en die patiënt die overleden is.”

Ariane De Borger

15 mei 2026, 15:00 Laatste update: 15 mei 2026, 15:36

“Zo'n dubbele euthanasie waarbij een koppel hand in hand afscheid neemt van het leven, komt uitzonderlijk voor”, duidt huisarts François Pauwels, die als LEIF-arts (*LevensEinde InformatieForum, red.*) geregeld zelf euthanasie uitvoert en collega's bijstaat die een beroep doen op zijn jarenlange ervaring. “Maar toch heb ik dat al enkele keren meegemaakt en het is natuurlijk heel ontroerend.”

“Wat belangrijk is, is dat de twee partners als twee aparte casussen behandeld worden: ze moeten elk afzonderlijk voor euthanasie in aanmerking komen en die ook apart aanvragen. De euthanasie werd ook door twee artsen uitgevoerd en ik streef er bij zo'n gelegenheid naar om ook twee begeleidende verpleegkundigen ter plaatse te hebben.”

Het aantal mensen bij wie euthanasie wordt uitgevoerd, stijgt jaar na jaar: van 3.423 in 2023 naar 4.486 vorig jaar. Wat wel en niet kan als je euthanasie wil aanvragen, welke stappen je daarvoor moet zetten: daar raken we stilaan mee vertrouwd. Maar hoe zo'n euthanasie praktisch in zijn werk gaat en wat familieleden en vrienden zich daarbij moeten voorstellen, is minder duidelijk. Dat zorgt ervoor dat nogal wat mensen zich ongemakkelijk voelen als een familielid of vriend hen uitnodigt om aanwezig te zijn wanneer hij of zij gaat overlijden.

Mis nooit meer het laatste nieuws

Krijg een melding bij belangrijk nieuws over Gezondheid.

“Alleen ik en jij, dokter”

Huisarts François Pauwels raadt mensen die euthanasie vragen aan om hun naaste familieleden en vrienden persoonlijk uit te nodigen. "Als mensen om euthanasie vragen, willen ze daar in eerste instantie vaak niemand bij. 'Alleen ik en jij, dokter.' Ik probeer hen op andere gedachten te brengen. Het gaat tenslotte om de laatste momenten die ze op deze planeet gaan meemaken."

"Niet alleen voor hen, maar ook voor wie hen lief is, is het de laatste mogelijkheid om nog iets te zeggen, om afscheid te nemen. Die kans wil je toch niet onbenut laten? Ik merk dat de meeste patiënten dat dan wel inzien en hun naasten toch vragen om hun laatste ogenblikken bij te wonen."

"Eén seintje is voldoende"

"Na de wettelijke procedure is het tijd voor een finaal gesprek met de patiënt, liefst in aanwezigheid van zijn naasten. Ik vertel hem dan dat alles in orde is en dat de euthanasie uitgevoerd kan worden zodra hij dat vraagt. De afspraak moet duidelijk zijn dat alleen hijzelf om euthanasie mag vragen en het tijdstip met mij kan afspreken. Zelf zal ik euthanasie niet meer ter sprake brengen en evenmin ingaan op verzoeken van anderen dan hemzelf. De bal ligt in het kamp van de patiënt."

"Tijdens dat gesprek geef ik vrijblijvend twee adviezen mee. Het eerste: leef! Geniet van wat nog kan en wees zo weinig mogelijk bezig met euthanasie. Dat is niet nodig, want één

seintje is voldoende: daar kunnen mijn patiënten honderd procent op rekenen. (*glimlacht*) Wel liefst niet om drie uur 's nachts. Het tweede advies is: neem afscheid. Neem afscheid van je naasten en hechte vrienden. De reactie is vaak: 'Ja maar, iedereen weet het al.' Maar er is een groot verschil tussen denken en spreken over euthanasie en de beslissing tot euthanasie echt nemen. Zulke afscheidsgesprekken onder vier ogen duren best niet lang en kunnen eindigen met: 'Je mag erbij zijn.'"

"Iedereen mag erbij zijn als zo'n euthanasie uitgevoerd wordt, van een kind van drie tot iemand van 103. Natuurlijk zal een kind verdrietig zijn, maar dat zal het ook zijn als het er niet bij is. En het is minder traumatisch dan iemand op de hoogte brengen dat een geliefde overleden is zonder dat je afscheid kon nemen. Wie beter niet bij een euthanasie aanwezig is, zijn mensen met een mentale beperking die mogelijk geen goed besef hebben van wat de eeuwigheid is."

Geen medische poespas

"Op de dag van de euthanasie zelf laat je je als arts best bijstaan door iemand. Zelf vraag ik altijd een van de verpleegkundigen uit ons Omega-team mee (*dr. Pauwels is teamarts van het Omega-team voor palliatieve zorg, red.*). Als er dan iets onverwacht gebeurt, kan die ingrijpen, zodat de euthanasie verder sereen kan verlopen. Dat is voor mij heel belangrijk: dat de euthanasie sereen en honderd procent perfect uitgevoerd wordt."

"Het is een ritueel voor mij. Ik kom stipt op tijd en ga dan altijd eerst de patiënt begroeten. Een euthanasie is een contract tussen dokter en patiënt. Ik vraag dan of hij er klaar voor is. Tot nu toe heb ik altijd een 'ja' gehoord. Nadien pas richt ik me tot de andere aanwezigen. Ik stel mezelf voor en leg uit waarom de patiënt voor euthanasie heeft gekozen. Zonder medische poespas: gewoon waarom hij verder leven niet draaglijk vindt. Dit zeg ik er altijd bij: 'En jullie hebben met die beslissing niets te maken.'"

"Dat klinkt misschien hard, maar ik wil daarmee duidelijk maken dat het de keuze van de patiënt is en dat niemand daardoor met een schuldgevoel moet achterblijven. In de zin van: 'Misschien had hij nog wat langer willen blijven leven als ik zus of zo zou hebben gedaan.'"

"Daarna vraag ik de mensen om ons alleen te laten met de patiënt, zodat we in alle rust kunnen prikken om het infuus aan te brengen, waarmee we later de euthanasievloeistof intraveneus kunnen toedienen. Als het infuus geplaatst is, mogen de mensen weer binnen en ga ik even weg met de collega-arts of verpleegkundige om de euthanatica aan te maken. Als ik weer terugkom, vertel ik hoe de euthanasie gaat verlopen. Er hangt per definitie een geladen, emotionele sfeer en die kunnen mensen beter aan als ze weten wat er gaat gebeuren. Ik vertel ook dat het veel sneller zal gaan dan ze denken."

In een diepe slaap

“Dan vraag ik een laatste keer aan de patiënt of hij wil dat ik de euthanasie uitvoer. Indien het antwoord ja is, wens ik hem een goede reis. Vanaf het moment dat ik de euthanasievloeistof langzaam begin in te spuiten, valt de patiënt in slaap. Die slaap wordt hoe langer hoe dieper en op een bepaald moment is die zo diep dat de patiënt niet meer ademt. Dat speelt zich allemaal af op nog geen twee minuten tijd. Een vijftal minuten later stopt ook zijn hart. Ik wacht nog even en controleer dan of de patiënt overleden is. Zodra ik daarmee klaar ben, zeg ik dat hij of zij overleden is en een natuurlijke dood gestorven is.”

“Je ziet de overgang niet tussen de patiënt die nog bij ons is en hoort, ziet, voelt en spreekt en die patiënt die overleden is. Wat later verdwijnt de kleur, wordt de patiënt bleek, wordt de neus wat scherper. Meestal vertel ik dan nog iets over rouw en dat iedereen zijn eigen manier heeft om daarmee om te gaan. Daarna ga ik de papieren invullen en wil ik graag iets drinken. Uiteindelijk vind ik het belangrijk dat een euthanasie perfect wordt uitgevoerd, in de eerste plaats voor de betrokkene zelf. Het is een emotionele, diepmenselijke gebeurtenis die in ieders geheugen gegrift blijft en hulp kan bieden voor een goed rouwproces.”